Teismo praktikos rinkinys

TEISINGUMO TEISMO (pirmoji kolegija) SPRENDIMAS

2017 m. liepos 26 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Aplinka – Direktyva 85/337/EEB – Direktyva 2011/92/ES – Galimybė veikiančio elektros energijos gamybos iš biodujų įrenginio poveikio aplinkai vertinimą, siekiant gauti naują leidimą, atlikti *a posteriori*“

Sujungtose bylose C-196/16 ir C-197/16

dėl *Tribunale amministrativo regionale per le Marche* (Markės regiono administracinis teismas, Italija) 2016 m. kovo 22 d. sprendimais, kuriuos Teisingumo Teismas gavo atitinkamai 2016 m. balandžio 7 ir 8 d., pagal SESV 267 straipsnį pateiktų prašymų priimti prejudicinį sprendimą bylose

Comune di Corridonia (C-196/16),

Comune di Loro Piceno (C-197/16),

Marcello Bartolini (C-197/16),

Filippo Bruè (C-197/16),

Sergio Forti (C-197/16),

Stefano Piatti (C-197/16),

Gaetano Silvetti (C-197/16),

Gianfranco Silvetti (C-197/16),

Rocco Tirabasso (C-197/16),

Sante Vagni (C-197/16),

Albergo Ristorante Le Grazie Sas di Forti Sergio & Co. (C-197/16),

Suolificio Elefante Srl (C-197/16),

Suolificio Roxy Srl (C-197/16),

Aldo Alessandrini (C-197/16)

prieš

Provincia di Macerata,

* Proceso kalba: italų.

Provincia di Macerata Settore 10 – Ambiente,

dalyvaujant

VBIO1 Società Agricola Srl (C-196/16),

Regione Marche,

Agenzia Regionale per la Protezione Ambientale delle Marche – (ARPAM) – Dipartimento Provinciale di Macerata,

ARPAM,

VBIO2 Società Agricola Srl (C-197/16),

Azienda Sanitaria Unica Regionale – Marche (ASUR Marche) (C-197/16),

ASUR Marche – Area Vasta 3 (C-197/16),

Comune di Colmurano (C-197/16),

Comune di Loro Piceno (C-197/16),

TEISINGUMO TEISMAS (pirmoji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkė R. Silva de Lapuerta, teisėjai E. Regan, J.-C. Bonichot (pranešėjas), C. G. Fernlund ir S. Rodin,

generalinė advokatė J. Kokott,

posėdžio sekretorius R. Schiano, administratorius,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2017 m. kovo 8 d. posėdžiui,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

– *Comune di Corridonia*, atstovaujamos *avvocato* L. Forte,

– *Comune di Loro Piceno*, atstovaujamos *avvocati* L. Forte ir A. Alessandrini,

– M. Bartolini ir kt., atstovaujamų *avvocati* A. Alessandrini ir G. Contaldi,

– *Provincia di Macerata*, atstovaujamos *avvocati* S. Sopranzi ir F. Gentili,

– *VBIO1 Società Agricola Srl*, atstovaujamos *avvocati* A. Piccinini ir A. Santarelli,

– *Regione Marche*, atstovaujamo *avvocato* P. De Bellis,

– *VBIO2 Società Agricola Srl*, atstovaujamos *avvocatessa* A. Piccinini,

– Italijos vyriausybės, atstovaujamos G. Palmieri, padedamos *avvocato dello Stato* G. Palatiello,

– Europos Komisijos, atstovaujamos C. Zadra ir L. Pignataro-Nolin,

susipažinęs su 2017 m. kovo 30 d. posėdyje pateikta generalinės advokatės išvada,

priima šį

Sprendimą

1 Prašymai priimti prejudicinį sprendimą pateikti dėl SESV 191 straipsnio ir 2011 m. gruodžio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2011/92/ES dėl tam tikrų valstybės ir privačių projektų poveikio aplinkai vertinimo (OL L 26, 2012, p. 1, klaidų ištaisymas OL L 174, 2015 7 3, p. 44) 2 straipsnio išaiškinimo.

2 **Šie prašymai pateikti sprendžiant *Comune di Corridonia* (Koridonijos savivaldybė, Italija), *Comune di Loro Piceno* (Loro Pičeno savivaldybė, Italija) ir Marcello Bartolini ir kitų asmenų ginčus su *Provincia di Macerata* (Mačeratos provincija, Italija) dėl sprendimų, kuriais ši provincija pripažino *VBIO1 Società Agricola Srl* (toliau – VBIO1) ir *VBIO2 Società Agricola Srl* (toliau – VBIO2) elektros energijos gamybos iš biodujų įrenginius atitinkančiais aplinkosaugos reikalavimus, kai vertinimo procedūros buvo atliktos pastačius ir pradėjus eksploatuoti šiuos įrenginius ir pirmasis leidimas panaikintas.**

Teisinis pagrindas

Sąjungos teisė

3 1985 m. birželio 27 d. Tarybos direktyvos 85/337/EEB dėl tam tikrų valstybės ir privačių projektų poveikio aplinkai vertinimo (OL L 175, 1985, p. 40; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 15 sk., 1 t., p. 248), iš dalies pakeistos 2009 m. balandžio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/31/EB (OL L 140, 2009, p. 114) (toliau – Direktyva 85/337), 6 konstatuojamojoje dalyje nurodyta:

„sutikimas dėl valstybės ir privačių projektų planuojamos veiklos, galinčios turėti žymų poveikį aplinkai, turėtų būti duodamas tik iš anksto atlikus tokių projektų galimus reikšmingus poveikius [galimo reikšmingo poveikio] aplinkai vertinimą; <…>“

4 Direktyvos 85/337 2 straipsnio 1 dalyje nurodyta:

„Valstybės narės imasi visų priemonių, reikalingų užtikrinti, jog prieš duodant sutikimą projektams, kurie gali daryti reikšmingą poveikį aplinkai, be kita ko, dėl pobūdžio, savo masto ar vietos, bus reikalaujama sutikimo planuojamai veiklai ir poveikio aplinkai vertinimo. Tokie projektai apibrėžti 4 straipsnyje.“

5 Šios direktyvos 4 straipsnio 1–3 dalyse numatyta:

„1. Remiantis 2 straipsnio 3 dalimi, I priede išvardyti projektai turi būti vertinami pagal 5–10 straipsnių nuostatas.

2. Remdamosi 2 straipsnio 3 dalimi, valstybės narės:

a) išnagrinėjusios kiekvieną atvejį

arba

b) pagal valstybės narės nustatytas ribas ar kriterijus

nusprendžia, ar projektai, išvardyti II priede, turi būti vertinami pagal 5–11 [5–10] straipsnių nuostatas.

Valstybės narės gali apsispręsti naudoti abi a ir b punktuose nurodytas procedūras.

3. Kai pagal 2 dalį nagrinėjamas kiekvienas atvejis ar naudojamasi valstybės narės nustatytomis ribomis ar kriterijais, privaloma atsižvelgti į atrankos kriterijus, išvardytus III priede.“

6 Direktyvoje 2011/92, kuria pakeista Direktyva 85/337, išdėstytos nuostatos yra iš esmės identiškos cituojamoms pirmesniuose punktuose.

Italijos teisė

7 2006 m. balandžio 3 d. *decreto legislativo n. 152 – Norme in materia ambientale* (Įstatyminis dekretas Nr. 152 dėl aplinkos normų; GURI Nr. 88 paprastasis priedas, 2006 m. balandžio 14 d.) 29 straipsnyje numatyta:

„1. Darbų ar įsikišimo projektų, kuriems taikomos šio dekreto nuostatos, poveikio aplinkai vertinimas yra leidimo ar patvirtinimo procedūros išankstinė sąlyga arba sudėtinė jos dalis. Sprendimus dėl leidimo ar patvirtinimo, priimtus iš anksto neįvertinus poveikio aplinkai, kai tai reikalinga, galima panaikinti dėl įstatymo pažeidimo.

<…>

4. Jeigu darbai ar įsikišimas įvykdomi prieš tai nepateikus projekto preliminariai patikrinti ar įvertinti, pažeidžiant šio III skyriaus nuostatas, ir jeigu galutiniuose sprendimuose konstatuojami taikymo pažeidimai, kompetentinga institucija, įvertinusi aplinkai padarytos žalos mastą ir dėl taikomos sankcijos atsirandančios žalos mastą, nurodo sustabdyti darbus ir gali nurodyti nugriauti įrenginį ir atkurti ankstesnę vietovės ir aplinkos būklę atsakingo asmens lėšomis ir šios institucijos nurodytais terminais ir būdais. Jeigu šis nurodymas nevykdomas, kompetentinga institucija tai padaro *ex officio* nurodymo nevykdančio asmens lėšomis. Šios išlaidos padengiamos atsižvelgiant į 1910 m. balandžio 14 d. Karališkuoju dekretu Nr. 639 dėl pajamų surinkimo į valstybės iždą patvirtintame konsoliduotame taisyklių, susijusių su pajamų surinkimu į valstybės iždą, tekste numatytas sąlygas ir pasekmes.

5. Tuo atveju, kai leidimai ar sutikimai, išduoti atlikus poveikio aplinkai vertinimą, pripažįstami negaliojančiais teisme arba juos atšaukia valdžios institucija arba kai suderinamumo su aplinkos apsaugos nuostatomis vertinimas pripažįstamas negaliojančiu, 4 dalyje nustatyti įgaliojimai vykdomi tik atlikus naują poveikio aplinkai vertinimą.“

Pagrindinė byla ir prejudicinis klausimas

Byla C-196/16

8 2011 m. spalio 19 d. VBIO1 pateikė *Regione Marche* (Markės regionas, Italija) prašymą suteikti leidimą Koridonijos savivaldybės teritorijoje statyti elektros energijos gamybos iš biodujų, gaunamų iš biomasės anaerobinio skaidymo proceso, įrenginį ir jį eksploatuoti.

9 2011 m. spalio 4 d. VBIO1, remdamasi *legge Regione Marche n. 7/2004* (Markės regiono įstatymas Nr. 7/2004), taip pat pateikė šį projektą Mačeratos provincijai, kad ši preliminariai patikrintų, ar reikalingas poveikio aplinkai vertinimas.

10 Tačiau 2012 m. sausio 26 d. ši procedūra buvo nutraukta po to, kai Markės regiono įstatymas Nr. 7/2004 buvo iš dalies pakeistas 2011 m. lapkričio 9 d. įsigaliojusiu *legge regione Marche n. 20/2011* (Markės regiono įstatymas Nr. 20/2011), kuriame numatyta, kad poveikio aplinkai vertinimo reikalavimas nebetaikomas projektams, kurių šiluminė galia nesiekia tam tikros ribos.

11 Todėl 2012 m. birželio 5 d. sprendimu Markės regionas išdavė leidimą statyti šį įrenginį ir jį eksploatuoti Koridonijos savivaldybėje; ji apskundė šį sprendimą *Tribunale amministrativo regionale per le Marche* (Markės regiono administracinis teismas, Italija).

12 2013 m. spalio 10 d. šis teismas minėtą sprendimą panaikino, nes Markės regiono įstatymas Nr. 20/2011 netaikytinas ir bet kuriuo atveju reikšmingos šio įstatymo nuostatos nesuderinamos su Direktyva 2011/92/ES. Šį sprendimą patvirtino *Consiglio di Stato* (Valstybės Taryba, Italija).

13 Atsižvelgdama į šį panaikinimą, VBIO1 sustabdė įrenginį ir pateikė Mačeratos provincijai prašymą preliminariai patikrinti, ar reikalingas šio įrenginio poveikio aplinkai vertinimas.

14 2013 m. lapkričio 15 d. Mačeratos provincija nusprendė, kad toks vertinimas reikalingas, ir, jį atlikusi, 2014 m. liepos 7 d. konstatavo, kad šis įrenginys atitinka aplinkosaugos reikalavimus.

15 Koridonijos savivaldybė pareiškė ieškinį *Tribunal Amministrativo Regionale per le Marche* (Markės regiono administracinis teismas) dėl šių sprendimų panaikinimo, kuriame teigė, kad atliktas vertinimas neatitiko SESV 191 straipsnio ir Direktyvos 85/337, pakeistos Direktyva 2011/92, 2 straipsnio 1–3 dalių, nes buvo atliktas jau pastačius atitinkamą įrenginį.

Byla C-197/16

16 2011 m. gruodžio 16 d. VBIO2 pateikė Markės regionui prašymą suteikti leidimą Loro Pičeno savivaldybės teritorijoje statyti to paties tipo, kaip ir byloje C-196/16, elektros energijos gamybos įrenginį ir jį eksploatuoti.

17 Šis leidimas VBIO2 suteiktas 2012 m. birželio 29 d., neatlikus šio įrenginio poveikio aplinkai vertinimo.

18 Loro Pičeno savivaldybė, M. Bartolini ir kt. apskundė šį sprendimą *Tribunale amministrativo regionale per le Marche* (Markės regiono administracinis teismas).

19 2013 m. gegužės 22 d. sprendime (Nr. 93/2013) *Corte costituzionale* (Konstitucinis Teismas, Italija) konstatavo, kad *legge Regione Marche n. 3/2012* (Markės regiono įstatymas Nr. 3/2012), kuriuo panaikintas 2012 m. balandžio 20 d. Markės regiono įstatymas Nr. 7/2004, nepakeičiant projektų, kuriems taikomas poveikio aplinkai vertinimas, identifikavimo kriterijų, prieštarauja Konstitucijai, nes neatitinka Sąjungos teisės, kiek jame nereikalaujama atsižvelgti į Direktyvos 2011/92 III priede išdėstytus kriterijus pagal šios direktyvos 4 straipsnio 3 dalį.

20 2013 m. spalio 10 d. *Tribunale amministrativo regionale per le Marche* (Markės regiono administracinis teismas) panaikino VBIO2 suteiktą leidimą; ji padavė skundą *Consiglio di Stato* (Valstybės Taryba).

21 VBIO2 paprašė Mačeratos provincijos preliminariai patikrinti, ar reikia atlikti įrenginio poveikio aplinkai vertinimą.

22 2013 m. lapkričio 19 d. sprendime Mačeratos provincija konstatavo, kad toks vertinimas reikalingas.

23 Loro Pičeno savivaldybė, M. Bartolini ir kt. kreipėsi į *Tribunale amministrativo regionale per le Marche* (Markės regiono administracinis teismas), prašydami panaikinti šį sprendimą ir taikyti laikinąją apsaugos priemonę – jo galiojimo sustabdymą.

24 Šis teismas atmetė šį prašymą dėl galiojimo sustabdymo, motyvuodamas tuo, kad vien faktas, jog turi būti taikoma įrenginio poveikio vertinimo procedūra, nedaro didelės ir nepataisomos žalos asmenims, gyvenantiems atitinkamoje zonoje.

25 2015 m. vasario 10 d. Mačeratos provincijos kompetentingos institucijos priėmė sprendimą, kuriuo nustatė, kad pagrindinėje byloje nagrinėjamas įrenginys atitinka aplinkosaugos reikalavimus.

26 Loro Pičeno savivaldybė, M. Bartolini ir kt. kreipėsi į *Tribunale amministrativo regionale per le Marche* (Markės regiono administracinis teismas), prašydami panaikinti šį sprendimą.

27 Bylose C-196/16 ir C-197/16 *Tribunale amministrativo regionale per le Marche* (Markės regiono administracinis teismas) nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šį prejudicinį klausimą:

„Ar, atsižvelgiant į SESV 191 straipsnio ir Direktyvos [2011/92] 2 straipsnio nuostatas, procedūros dėl poveikio aplinkai vertinimo reikalingumo patikrinimo (ir galbūt paties poveikio aplinkai vertinimo) vykdymas jau pastačius įrenginį yra suderinamas su Sąjungos teise, jeigu nacionalinis teismas panaikino leidimą dėl to, kad nebuvo atliktas patikrinimas dėl poveikio aplinkai vertinimo reikalingumo, nes šis patikrinimas netaikytas remiantis Sąjungos teisei prieštaraujančiais vidaus teisės aktais?“

Dėl prejudicinio klausimo

28 Šiose dviejose bylose prašymus priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės klausia, ar tokiomis aplinkybėmis, kaip nagrinėjamos pagrindinėse bylose, pagal SESV 191 straipsnį ir Direktyvos 2011/92 2 straipsnį draudžiama padėtį, kai įrenginio projekto poveikio aplinkai vertinimas, reikalaujamas pagal Direktyvą 85/337, neatliktas, ištaisyti, jei išduotas šio įrenginio leidimas panaikinamas, atliekant tokį vertinimą po to, kai šis įrenginys jau pastatytas ir pradėtas eksploatuoti.

29 Pirmiausia pažymėtina, kad SESV 191 straipsnis, kurio 2 dalyje nustatyti bendri aplinkosaugos srities tikslai (šiuo klausimu žr. 2015 m. kovo 4 d. Sprendimo *Fipa Group ir kt.*, C-534/13, EU:C:2015:140, 39 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją), nėra reikšmingas atsakant į pateiktus klausimus.

30 Be to, prašymus priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo klausimas grindžiamas prielaida, kad dėl abiejų pagrindinėse bylose nagrinėjamų įrenginių pagal Direktyvos 85/337 2 straipsnio 1 dalį turėjo būti atliktas išankstinis poveikio aplinkai vertinimas; tai turi patikrinti šis teismas.

31 Galiausiai, dėl to, ar, siekiant atsakyti į pateiktą klausimą, reikia atsižvelgti į Direktyvą 85/337, kuri galiojo VBIO1 ir VBIO2 pirmojo prašymo suteikti leidimą pateikimo metu, ar į Direktyvą 2011/92, kuri galiojo jų antrojo prašymo pateikimo metu, kai pirmasis joms suteiktas leidimas buvo panaikintas, pakanka pažymėti, kad bet kuriuo atveju šių dviejų direktyvų nuostatos, kurios yra ar gali būti reikšmingos, visų pirma jų 2 straipsnio 1 dalis, yra iš esmės identiškos.

32 Dėl galimybės padėtį, kai projekto poveikio aplinkai vertinimas, reikalaujamas pagal Direktyvą 85/337, neatliktas, ištaisyti *a posteriori* tokiomis aplinkybėmis, kokios nagrinėjamos pagrindinėse bylose, primintina, kad šios direktyvos 2 straipsnio 1 dalyje nustatyta, jog reikalaujama atlikti šį projektų, kurie gali daryti reikšmingą poveikį aplinkai, apibrėžtų jos 4 straipsnyje, siejamame su tos pačios direktyvos I ar II priedais, vertinimą prieš išduodant leidimą (2004 m. sausio 7 d. Sprendimo *Wells*, C-201/02, EU:C:2004:12, 42 punktas).

33 Teisingumo Teismas taip pat pabrėžė, kad išankstinis tokio vertinimo pobūdis pateisina būtinybę, jog priimdama sprendimus kompetentinga valdžios institucija atsižvelgtų į poveikį aplinkai esant kuo ankstesnei visų techninio planavimo ir sprendimų priėmimo procesų stadijai, nes tikslas yra užkirsti kelią taršai ar trukdžiams nuo pat pradžių, o ne vėliau bandyti kovoti su jų padariniais (2008 m. liepos 3 d. Sprendimo *Komisija / Airija*, C-215/06, EU:C:2008:380, 58 punktas).

34 Tačiau nei Direktyvoje 85/337, nei Direktyvoje 2011/92 nėra nuostatų, susijusių su tokios išankstinio vertinimo pareigos neįvykdymo pasekmėmis.

35 Nepaisant to, pagal ESS 4 straipsnyje įtvirtintą lojalaus bendradarbiavimo principą valstybės narės turi panaikinti neteisėtas šio Sąjungos teisės pažeidimo pasekmes. Taigi kompetentingos nacionalinės institucijos, neviršydamos savo kompetencijos, privalo imtis visų reikiamų priemonių, kad ištaisytų padėtį, kai poveikio aplinkai vertinimas neatliktas, pavyzdžiui, panaikinti ar sustabdyti jau išduotą leidimą, kad būtų atliktas toks vertinimas (šiuo klausimu žr. 2004 m. sausio 7 d. Sprendimo *Wells*, C-201/02, EU:C:2004:12, 64 ir 65 punktus, 2008 m. liepos 3 d. Sprendimo *Komisija / Airija*, C-215/06, EU:C:2008:380, 59 punktą ir 2012 m vasario 28 d. Sprendimo *Inter-Environnement Wallonie ir Terre wallonne*, C-41/11, EU:C:2012:103, 42, 43 ir 46 punktus).

36 Be to, susijusi valstybė narė privalo atlyginti bet kokią žalą, kuri kyla neatlikus pagal Sąjungos teisę reikalaujamo poveikio aplinkai vertinimo (2004 m. sausio 7 d. Sprendimo *Wells*, C-201/02, EU:C:2004:12, 66 punktas).

37 Teisingumo Teismas konstatavo, kad pagal Sąjungos teisę nedraudžiama, jog nacionalinėse nuostatose tam tikrais atvejais būtų leista ištaisyti jai prieštaraujančias operacijas ar neteisėtus veiksmus (2008 m. liepos 3 d. Sprendimo *Komisija / Airija*, C-215/06, EU:C:2008:380, 57 punktas, 2013 m. sausio 15 d. Sprendimo *Križan ir kt.*, C-416/10, EU:C:2013:8, 87 punktas ir 2016 m. lapkričio 17 d. Sprendimo *Stadt Wiener Neustadt*, C-348/15, EU:C:2016:882, 36 punktas).

38 Teisingumo Teismas patikslino, kad tokiai ištaisymo galimybei turi būti taikoma sąlyga, kad ji nesuteiks suinteresuotiesiems asmenims galimybės apeiti Sąjungos nuostatų ar jų netaikyti; be to, ši galimybė turi likti išimtinė (2008 m. liepos 3 d. Sprendimo *Komisija / Airija*, C-215/06, EU:C:2008:380, 57 punktas, 2013 m. sausio 15 d. Sprendimo *Križan ir kt.*, C-416/10, EU:C:2013:8, 87 punktas ir 2016 m. lapkričio 17 d. Sprendimo *Stadt Wiener Neustadt*, C-348/15, EU:C:2016:882, 36 punktas).

39 Todėl Teisingumo Teismas nusprendė, kad teisės aktu, pagal kurį leidimo ištaisyti, kuris gali būti išduotas net ir nesant jokių išimtinių aplinkybių, pasekmės yra tokios pat kaip ir išankstinio leidimo dėl planuojamos veiklos pasekmės, pažeidžiami Direktyvos 85/337 reikalavimai (šiuo klausimu žr. 2008 m. liepos 3 d. Sprendimo *Komisija / Airija*, C-215/06, EU:C:2008:380, 61 punktą ir 2016 m. lapkričio 17 d. Sprendimo *Stadt Wiener Neustadt*, C-348/15, EU:C:2016:882, 37 punktą).

40 Tas pat pasakytina apie teisės aktą, pagal kurį, nereikalaujant įvertinti *a posteriori* ir nesant jokių konkrečių išimtinių aplinkybių, leidžiama laikyti, kad projekto, kurio poveikio aplinkai vertinimas turėjo būti atliktas pagal Direktyvos 85/337 2 straipsnio 1 dalį, vertinimas buvo atliktas; taip yra ir tuomet, jei šis aktas taikytas tik projektams, kurių leidimų nebegalima tiesiogiai apskųsti, nes baigėsi nacionalinėje teisėje nustatytas terminas ieškiniui pareikšti (šiuo klausimu žr. 2016 m. lapkričio 17 d. Sprendimo *Stadt Wiener Neustadt*, C-348/15, EU:C:2016:882, 38 ir 43 punktus).

41 Be to, atliekant vertinimą po to, kai įrenginys pastatytas ir pradėtas eksploatuoti, negalima apsiriboti būsimu jo poveikiu aplinkui – reikia taip pat atsižvelgti į poveikį aplinkai, atsiradusį užbaigus įrenginį.

42 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turi įvertinti, ar pagrindinėje byloje nagrinėjami teisės aktai atitinka šiuos reikalavimus. Tik reikėtų atkreipti jo dėmesį į tai, jog aplinkybės, kad susijusios bendrovės ėmėsi būtinų veiksmų prireikus atlikti savo projekto poveikio aplinkai vertinimą, kad kompetentingos institucijos atmetė atitinkamus prašymus, remdamosi nacionalinėmis

nuostatomis, kurios tik vėliau pripažintos prieštaraujančiomis Sąjungos teisei *Corte costituzionale* (Konstitucinis Teismas) sprendimu, ir kad susijusių įrenginių veikla buvo sustabdyta, rodo, kad atlikti ištaisymai nebuvo leistini pagal nacionalinę teisę sąlygomis, panašiomis į nagrinėtas byloje, kurioje priimtas 2008 m. liepos 3 d. Sprendimas *Komisija / Airija* (C-215/06, EU:C:2008:380, 61 punktas), ir jais nesiekta apeiti Sąjungos teisės normų.

43 Atsižvelgiant į visa tai, kas išdėstyta, į pateiktą klausimą reikia atsakyti, kad tuo atveju, jeigu pagal Direktyvą 85/337 reikalaujamas poveikio aplinkai vertinimas neatliktas, pagal Sąjungos teisę, pirma, reikalaujama, kad valstybės narės pašalintų neteisėtas šio neatlikimo pasekmes, ir, antra, nedraudžiama ištaisyti padėties atliekant šio poveikio vertinimą po to, kai atitinkamas įrenginys jau pastatytas ir pradėtas eksploatuoti, jeigu:

– šį ištaisymą leidžiančios nacionalinės taisyklės nesudaro galimybės suinteresuotiesiems asmenims apeiti Sąjungos teisės taisyklių ar jų nesilaikyti ir

– ištaisant padėtį atliktu vertinimu atsižvelgta ne tik į būsimą, bet ir į užbaigus įrenginį atsiradusį jo poveikį aplinkai.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

44 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (pirmoji kolegija) nusprendžia:

Jeigu pagal 1985 m. birželio 27 d. Tarybos direktyvą 85/337/EEB dėl tam tikrų valstybės ir privačių projektų poveikio aplinkai vertinimo, iš dalies pakeistą 2009 m. balandžio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/31/EB, reikalaujamas poveikio aplinkai vertinimas neatliktas, pagal Sąjungos teisę, pirma, reikalaujama, kad valstybės narės pašalintų neteisėtas šio neatlikimo pasekmes, ir, antra, nedraudžiama ištaisyti padėties atliekant šio poveikio vertinimą po to, kai atitinkamas įrenginys jau pastatytas ir pradėtas eksploatuoti, jeigu:

– šį ištaisymą leidžiančios nacionalinės taisyklės nesudaro galimybės suinteresuotiesiems asmenims apeiti Sąjungos teisės taisyklių ar jų nesilaikyti ir

– ištaisant padėtį atliktu vertinimu atsižvelgta ne tik į būsimą, bet ir į užbaigus įrenginį atsiradusį jo poveikį aplinkai.

Parašai.